VI. évfolyam 300 szám.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre..... 24 kor. (12 frt)
Félévre..... 12 „ (6 „)
Negyedévre ..... 6 „ (3 „)
Egy hóra ..... 2 „ (1 „)
Egyes szám ..... 8 fillér (4 kr.)
Vidékre ..... 10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTOSÉG és KIADÓHIVATAL
Deák Ferencz-utczа 12. szám.

HIRDETÉSEK DIJA:
Négyszög centiméterenként 8 fillér.
Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek.
Nyilttér megállapodás szerint.

Kolozsvár, 1904. Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF. Vasárnap, október 30.

Kolozsvár sz. kir. város 1905. évi költségvetése.

Kolozsvár, okt. 30.

Az állami költségvetéssel egyidejüleg kezünkben van Kolozsvár sz. kir. város jövő évi költségelőirányzata és talán nem esünk nagyon tulzásba, ha azt állitjuk, hogy e pillanatban a mi költségvetésünk követeli ki tőlünk a behatóbb érdeklődést.

A város költségvetésének végösszege természetesen mindkét oldalon emelkedést mutat, ám azért — és ezt valóban örömmel konstatáljuk — a pótadó 2%-al kissebb lesz, mint a mult esztendőben már az előirányzat szerint is, de valószinünek tartjuk, hogy a kommunitás némely kiadási tételt alaposan redukálni fog.

Megállapitjuk, hogy a jövő évi költségelőirányzat összege 204.2583 korona 64 fillér, ennek fedezete 1521821 kor 28 fillér; a hiány tehát 520.762 kor. 36 fillér, a mely, mint jeleztük 66%-pótadóval lesz fedezendő.

*

Ha végignézzük a költségvetés tételeit, mindenesetre találunk több oly tételt, a melyre nézve a kommunitásnak kötelessége lesz némi ellenőrzést teljesiteni.

Felemlitjük mindjárt a tisztviselői fizetések tételét, amely az ez évi 378.136 kor. előirányzattal szemben, a jövő esztendőre 391.863 koronával van felvéve.

A tisztviselői nyugdijak, a tisztujitás alkalmával történt „kiválasztások“ következtében 37.839 kor. 11 fillérről 50.132 kor. 75 fillérre emelkedtek. Ezt konstatálva visszatérünk még a nyugdijalap számadásainál erre a tételre.

A köztisztasági kiadások is 44.160 koronáról 49.682 koronára emeltettek fel. Ezen kiadás ellen nem lehet szavunk, de annyi kétségtelen, hogy ezért az óriási összegért, nagyobb mértékü tisztaságot tapasztalhatnánk, mint most. Nem a főtért értjük — amely oh! nagyon tiszta — hanem a mellékutcákat, a külvárosokat, amelyek e tekintetben is mostoha elbánásban részesülnek.

A középületek fenntartása is az eddigi 12.964 kor. helyett 17536 koronára van előirányozva. Itt azt hiszem egész nyugodtan megmaradhatunk a régi alapon.

Feltünő a költségvetésben az utcák és járdák készitésére és fenntartására előirányzott 126.467 kor. 76 fillér. A közgyüléseken több izben hallottuk hivatalos helyről azt a kijelentést, hogy Kolozsvár város járda-készitései nagyjában be vannak fejezve. S ime mégis 126.467 kor. 76 fillért vesznek előirányzatba e cimen, tehát majdnem ugyanannyit, mint a mult évben és jóval többet, mint amennyit 1903-ban tényleg erre a célra elköltöttek. Ha azután érdeklődünk e tétel részletes kimutatása iránt, akkor azt látjuk, hogy uj járdára egy fillér sincs előirányozva, hanem az összeg fele törlesztés, a másik fele pedig egy csapat állandó személyzet és állandó munkás fizetése. — Ez a tétel tehát igy nem maradhat meg, legfeljebb akkor, ha mégis teljesitik egy néhány utca lakosainak a járdakészitésre vonatkozó óhajtását. Hiszen, hogy tovább ne menjünk, ott van a Szentegyház-utca jobboldali része, mely a Status-palotákon tul járhatatlan . . . Pedig az itt van a város közepén, szégyenünkre és röstelkedésünkre.

Emelkedett a költségvetésben a hidépitésekre szánt összeg 11.636 koronáról, 17.817 koronára. E tétellel szemben ugyan nincs mit szólnunk, mert a Lövöldéhez és Csertörő-utcában uj hidat kapunk érte.

A mi gazdálkodásunk legszomorubb, szinte megdöbbentő képét mutatják a költségvetés ama tételei, melyek „Adósságok törlesztésére“ és „Adósságok kamataira“ cim alatt szerepelnek.

1903-ban tényleg törlesztettünk 412.476 kor. 16 fillért és fizettünk kamatokban 373.875 koronát, az 1904. évi előirányzat szerint csak 76.867 kor. 31 fillért törlesztünk, de kamatot már 385.442 kor. 68 fill. fizettünk, a jövő évi költségvetés szerint azonban 113.719 kor. 96 fillért törlesztünk és kamatokban már 393.204 kor. 55 fillér fizettetik ki.

A tanügyi kiadások változatlanok. Ami természetesen azt jelenti, hogy kulturális tekintetben a város egyetlenegy lépést sem tesz — előre. S jellemző, hogy az már igy tart évek óta.

Ellenben a katonaügyi kiadásoknál meg van a természetszerü emelkedés. P. o. a laktanyák javitási és meszelési költségei az ez évi 14273 koronával szemben, jövőre már 17.027 koronával vétettek be a költségvetésbe.

Mindezek csak ugy futólagos áttekintés mellett is már feltünnek. De ha mélyebben belehatolunk a költségvetés adataiba: tapasztalunk még egyéb dolgokat is.

Igy p. o. csudálatos, hogy a 204.3269 koronás budget — 66 százalék pótadóval együtt — 685 kor. 64 fillér fölösleget mutat ki. Ez a fölösleg persze olyan sovány, hogy komikusnak tünik fel mindenki előtt, mert ezt a gyenge virágszálat eltöri egy — kisebb hóesés is. Különösen pedig ha tekintetbe vesszük, hogy az előre nem látható kiadások 1903-ban 1078 koronára rugtak; az ez évi költségvetésben 507 koronával vétettek előirányzatba, a mostani költségvetésben pedig 176 koronával szerepelnek.

De nyugodjunk bele abba, hogy a jövő esztendőben nem lesz több mint 176 korona előre nem látható kiadásunk.

Visszatérünk azonban e helyen még Kolozsvár város nyugdijalapjának költségvetésére is. Az ez évi előirányzat 37839 kor. 11 fillér volt, most pedig a tisztujitás eredményeként 50.132 kor. 75 fillér az előirányzat. A házi pénztár pótolt ebből az ez évi előirányzat szerint 13.848 kor. 50 fillért, a jövő évben pótól 27.125 kor. 15 fillért, nem is szólva arról, hogy ugenkivül rendes évi adománya a nyugdijalapra 1000 korona. Annyi kitetszik ebből, hogy a nyugdij összeg több mint felerészét maga a város fizeti.

A mostani tisztujitás egy csapat munkabiró embert küldött nyugdijba. Ne higyje ám azt a város közönsége, hogy a kommunitás tagjai cselekedték ezt. Nem! Hanem a tisztviselők maguk, mert ők döntik el szavazataikkal a tisztujitás sorsát. Elküldötték pedig nyugdijba: Czakó Józsefet 1728 koronával; Lévy Józsefet 2340 koronával; dr. Nagy Mórt 2688 koronával; Pataky Sándort 1360 koronával és Szabó Józsefet 1200 koronával. Mindezek pedig ma is munkabiró, egészséges emberek.

A költségvetés tárgyalásánál mindenesetre hivatkozunk, az uj konmunitásra, melynek most van módjában először a költségvetés utján megszólaltatni a polgárok lelkiismeretét: a rendszeresebb gazdálkodás érdekében.

Unatkozó parlament.

— Országgyülés. —

A képviselőház ülése.

— Express tudósitás. —

Budapest, okt. 29

A Rábaszabályozás kérdése nem nagyon érdekli a Házat. Üres padok előtt — a melyeknek az egyetlen szenzációja az, hogy Tisza megnyiratta a haját — szólalt fel Bolgár Ferenc, a kismártoni kerület képviselője, hogy a Fertő mellett lévő községek lakóinak az érdekeit megvédje. Könnyedén és érdekesen beszélt s a miniszter szorgalmasan jegyzett a beszéde alatt.

Utána Kubik Béla szólt, a ki nagy derültség közt mondta:

— Bolgár támadta a javaslatot s mégis elfogadta. Szóval: a kecske is jóllakott, a káposzta is megmaradt. Igy dolgozik egy kormánypárti képviselő:

Részletes tudósitásunk a következő:

Elnök: **Feilitzsch** Arthur báró.

Napirenden van a Rábaszabályozásról szóló törvényjavaslat folytatólagos tárgyalása.

Bolgár Ferenc: A törvényjavaslatban azt üdvözli a legnagyobb örömmel, hogy a munkálatok 1910. január 1-én be lesznek fejezve és a Rábaszabályozó társulat kénytelen lesz uj osztályozás alapján a telkeket kiegészíteni. Inaly Kálmán a függetlenségi párt tegnapi konferenciáján azt mondotta, hogy ezek a munkálatok a nagybirtokosokat, mint a kisgazdákat, csakhogy a nagybirtokosok különösen az Esztherházy hercegek érdekében történnek. Szóló ismeri azt a vidéket, ismeri az ottani viszonyokat és tudja, hogy a terhek ép ugy sujtják a nagybirtokosok könnyebben viselik a terheket. A törvényjavaslatot épen a szegény nép érdekében örömmel üdvözli és konstatálja, hogy a törvényjavaslat a Rábaszabályozás érdekében nagy áldozatokat hoz. Arra kéri a minisztert, hogy a Fertő melletti községeket engedje ki a szabályozási kötelezettség alól, mert ennek a vidékuek a lakói hallani sem akarnak a Rábaszabályozásról, miután ebből semmi előnyük nincs. A törvényjavaslatot egyébként a legnagyobb örömmel elfogadja.

Kubik Béla: Nem üdvözli oly nagy örömmel a javaslatot, mint az előtte szóló, már azért se, mert nem lát semmi biztositékot a munkálatok mechanikai végrehajtására. Kárhoztatja az administratióban, hogy a mérnökök és szakemberek müködése a minimumra lett redukálva és ehelyett egyes nagyurak befolyása érvényesült. A törvényjavaslatot nem fogadja el, hanem pártja nevében csatlakozik Batthyány Tivadar gróf határozati javaslatához.

Rakovszky István: Nagyjában csatlakozik a Kubik által elmondottakhoz. Tévedés azonban azon állitása, hogy a munkálatok a nagy urak érdekében történnek. Ugy a nagy, mint a kisbirtokosok, egyaránt nyögik a Rábaszabályozás terheit. El kell ezeket a munkákat végezni, de a költségekkel ne terheljék a népet. A kormány jóhirü vállalkozókkal dolgoztat. Szóló azt még érti, ha egy asszonynak jó hire van, Derültség) de azt, hogy egy jó hirü vállalk(ozó rossz munkát végezzen, sehogy sem birja magának megmagyarázni. Hát mire épitette a kormány a vállalkozó jó hirét, mikor megbizta sokak érdekében végzendő állami munkával?

A vállalkozók gazdagságát vették tekintetbe, azt hogy mennyire sikerült már magát megszedni az ilyen állami megbizatásokból. Mert rosszul, nagyon hiányosan végzik és mindig a birtokosok érzik a hatást. Bizonyitja, hogy a javaslat szerencsétlen fogalmazásu és az érdekeltekre egyenesen káros intézkedéseket tartalmaz s igy igazán nem érti, miárt akarnak örömtüzeket gyujtani, mintha vivmányokat foglalna magában. Szünetet kér.

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után.

Rakovszky István: A napirenden levő törvényjavaslattal sem siet a kormány az érdekeltek igényeinek megvédésére. Továbbiakban az előadóval polemizál és bizonyitja, hogy a költségeket 40.000 koronával lehetett volna apasztani. Azonkivül az állam az ármentesitő társulatnak 250.000 korona segélyt nyujt, de nem a Rábaszabályozás cimén, hanem a mesterséges öntözésekért. És ezt az összeget beállitják ebbe a törvényjavaslatba, holott az nem ide való, az egy külön álló dolog. Ugyszintén kimutatja egy 500,000 koronás összegnek a törvényjavaslatban való alaptalan szereplését és mindennek dacára az ármentesitő társulat az általa adott kölcsönök után mégis 4 százalékos kamatot szed.

Elfogadja a törvényjavaslatot, de határozati javaslatot nyujt be, hogy azt adják vissza a pénzügyi bizottságnak, módositás céljából.

Molnár János csatlakozik Rakovszky javaslatához.

Elnök ezután inditványozza, hogy a Ház csütörtökig ne tartson ülést, azután folytatják a Rábaszabályozási törvényjavaslat tárgyalását és utána a német szerződéseket.

Polónyi Géza: Hát a reviziót?

Felkiáltások jobbról: Meglesz, meglesz, az is.

S ezzel a biztató igérettel oszlott szét a Ház.

A muzeumok és könyvtárak közgyülése.

Dr. Erdélyi Pál felolvasása.

Temesvár, okt. 29.

Az egész országból rendkivül sok, illusztris vendég érkezett tegnap Temesvárra, hogy a Muzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének közgyülésén részt vegyen. A város közönsége a lehető legnagyobb vendégszeretettel fogadta a vendégeket.

TÁRCA.

A Béke-Cár.

Legelső az uralkodók között,
Kinek szivén általsuhant az eszme,
Kiről azt hittük: angyal költözött
A földre, — kiben Messiást keresve,
Egy istent láttunk, szint' imádva már:
Te voltál az: — a »Béke-Cár!«

Kinek szava kelettől nyugatig
Hangzott a földön, gyorsabban repülve
A villámlásnál, s hol ember lakik,
S hol sziv dobog, remélve, lelkesülve
Mindenki csak megváltó szódra vár:
Te voltál az: — a Béke-Cár!

A ki parancsolt: és egy félvilág
Volt szolga népe! Ki, ha hivta, jöttek
Egész világ uralkodói, rád
Tisztelve néztek: fő valál közöttek!
A kire félve nézett maga a — Halál:
Te voltál az: — a Béke-Cár!

A kit imába zártak az anyák,
Kiknek fiát a mészárszékre vitték,
Kit a paloták s a nyomor-tanyák
Áldottanak, mert szavadat elhitték!
S ki minden hivőt megcsaltál:
Te voltál az: a Béke-Cár!

Te voltál az, ki esküvőd alatt
Megesküvél, mig hitvesed ölelted,
Hogy jó »Atyuska« lész s néped szabad!
S mert hittek néked — sulyosbb láncra verted.
S ki ezreket ólombányákba zár:
Te voltál az: a Béke-Cár!

Te voltál az, ki egy szabad hazát
Rabláncra füztél, a mig prédikáltad
A népjogot! S mig békét zenge szád:
Kalózaid addig zsákmányra jártak,
Ki vérrel, vassal barbárt »cultivál«:
Te voltál az: a Béke Cár!

A béke-cár! Te voltál az bizony,
Ki a zsidókat ezrivel öletted
S te voltál az — leirni is iszony! —
Ki a holtat bitóra felköttetted,
S ki győzelemért imádkozni jár:
Te vagy az is: a Béke-Cár!

Te érted omlik szőrnyü vérpatak
Mandzsuriában s Port-Arthur fokára,
Vagy hatvanezren érted haltanak,
Rongy éltednek: im ennyi lét az ára!
S kit Belzebub örömrepesve vár:
— Te vagy az is: oh, Béke-Cár!

Dr. Deák Albert.

Tódor jó utra tér.*

Irta: **Gyalui Farkas.**

Bor Tódor de la Borsa csavargó, a ki pálinkából és szivarvégekből él. Néha, jó ismerősöknek, szivességből egy kis munkát elvégzett, de ezt inkább megtiszteltetésből tette, mint mikor az ember valakit ebédre hiv magához. Sietve megjegyzem, hogy Bor Tódor de la Borsa nem francia nemes, a ki idemenekült, ő maga adományozta magának ezt a megkülönböztető cimet, a mi anyanyelvén, az oláhon azt jelenti, hogy viselője borsai. Bor Tódor erősen félt attól, hogy őt össze ne téveszszék esetleg létező más Bor Tódorokkal, ezért mindig bizonyos méltósággal, bár szerényen jegyezte meg, hogy ő a „borsai“ Tódor.

Egyszer, hogy hogy nem, Tódort valami tündérmesébe való szerencse érte. Minden kerülgetés nélkül elmondom, hogy a lutrin pénzt nyert. Egypár krajcárt tett reá és talán éppen azért, mert azelőtt még nem próbálta meg, nyert vele huszonkét forintot. A lutris boltban minden nagyobb lárma nélkül négy nagy bankót és két ezüst tallért adtak át neki, ő pedig szédülve támolygott ki az ajtón. Az utcán gondok lepték el. Hova tegye ezt a rengeteg pénzt, hogy elne veszitse, vagy el ne lopják tőle?

Sok-sok ideig törte a fejét ezen a kérdésen, mert, hogy mit fog csinálni ekkora tenger pénzzel, arra még nem is gondolt. Végre a vagyonát becsomagolta egy megviselt ujságpapirosba s igy jól becsuztatta a csizmaszárába. Aztán olyan peckesen lépdelt, mintha tojásokon járna. De nemsokára ujból elégedetlenség lepte meg a szivét. Ennyi pénz egy papirdarabban legyen! Bizonyosan összegyűrődnek a bankók. Hát mindjárt egy tizenhárom krajcáros bazárba ment s ott egy gyönyörü, szép uj bugyellárist vásárolt magának. Most a pénztárcájába dugta dédelgetett bankóit, a tárcát becsomagolta az ujságpapirosba, egész kincsét ismét csizmaszárába téve.

Ekkor aztán elindult a Szamos partjára sétálni. A parton az jutott eszébe, hogy még sem járja egy uj pénztárcát papirba betenni. Végtelen elkeseredés fogta el, de aztán megállott, kivette a pénztárcát, levette takaróját, kinyitotta tárcáját s megnézte, hogy megvannak-e az ötforintos bankók? Megvoltak mind, mellettük egy tallér s a tárca árán kivül a másik tallérból az aprópénz. Tódor gyöngéden bezárta a bugyellárist, megvetően a Szamosba dobta az ujságpapirost, a pénztárcát vissza akarta tenni a helyére.

De mi történt? Az történt, hogy husz lépésnyire tőle egy rendőr nézte a cselekedeteit. Még ez sem lett volna baj, de a rendőr azelőtt való estén olvasta „Zulejka, a hárem gyöngye, vagy a gályarab titkai“ cimü füzetekben megjelenő regényt. A hetedik füzetet, melyben egy márkinak öltözött szökött gályarab fontos okmányokat dob a Boszporusba.

Az a töprengő ünnepélyes mód, melylyel Tódor viselkedett, föltünt a regényes férfiunak, még inkább a tárca és rémes hangon kiáltott Tódorra:

— Megálljl!

Deritse ki az utókor, hogy miért, én nem tudom, de való tény, hogy Tódor erre futni kezdett. Csak pár lépést szaladt, aztán megállott és hirtelen szembe fordult az utána siető üldözővel.

— Miért dobtad a zsebkendődet a vizbe? Hova futottál? Honnan van az a pénztárca a kezedben?

Tódor megbotránkozott ezeken a kérdéseken, de engedelmeskedett a hivatalos fölszólitásnak s megtette azt az utat, melyet annyiszor tett meg, besétált a városházához, hol mint ismerőst, nagy riadallal fogadták. Mindjárt ki is hallgatták Tódort, a ki meggörbitett háttal és aggodalmas nyájassággal kijelentette, hogy ő becsületes ember. Lehet, hogy vannak Bor Tódorok a földön, a kik ellen kifogások tehetők, de ő Bor Tódor, „de la Borsa“, a kinek a jó Isten rendelte ezt a pénzt.

Diktum faktum: mindenek nagy bámulatára, a lutris napnál világosabban bizonyitotta, hogy Bor Tódor nála pénzt nyert s ennek hire futamodott az egész városházán. Valamennyi rendőr tudta a dolgot és irigyelte Tódort. Persze, mire a hir az emeleti folyosó végére került, nyolcszáz pengő lett a huszonkét forintból.

Az irnok ur átadta neki ott menten a bugyellárist s jóakarattal mondta:

— No, Tódor, most már szedd össze magad, láss valami után, kereskedjél valamivel, gyümölcscsel vagy gyufával. Legjobb a jó egyenes uton járni.

Az irnok ur általában mindig azon a véleményen volt, hogy legjobb a jó egyenes uton járni s ezt mindenkinek, a kinek csak mondhatta, el is mondta délelőtt 8—12-ig és délután 3—5-ig (vasárnap és ünnepnap kivételével).

Tódor kezet akart csókolni az irnok urnak, aztán azzal a szent szándékkal, hogy jó utra tér, alázatos mosolylyal szorongatta a pénzét és folyton összegörnyedve, kisettenkedett a kapitányság szobájából a folyosóra. Itt sötét arccal, gyanus balsejtelmekkel kinyitotta a tárcáját és megszámlálta bankjegyeit. Mind megvoltak. Az egyiket összegyürte az irnok, a mint megnézte. Tódor szeretettel megsimogatta a pénzét, aztán visszatette az egészet az ő kincstárába s még egy bizalmatlan tekintetet vetve az egész városházára, kiegyenesedve, büszkén ment ki a kapun.

*

Ő virágot árul, ezt határozta el Tódor. Volt egy cigány ismerőse, a ki kosárral a fején hordozta a virágcserepeket és szép pénzt keresett meg. El is ment hát Tódor mindjárt a kertészhez s alig másfél órai alkudozás után, rendben volt vele. — Egy ócska kosarat vásárolt s annyi virágcserepet bele, a mennyit csak elbirt. Egész kis virágoskertet szorongatott a kosár fülénél fogva. A virágillattól, a napfényes szép jövőtől mámorosan haladt a jó uton. — Jó uton, mondom, mert már el is adott néhányat a virágaiból jó áron.

A városvége felé haladt vele, inkább bizott a kis földszintes házakban, azokból sohasem kergették őt ki, ha néha napján egy kis kenyérre, vagy őszintén szólva, egy kis pálinkára valót kért.

(Vége köv.)

* Mutatvány a szerző legujabb könyvéből, melynek cime: „Látomány az éjszakában és más történetek.“ Kiadta Rákosi Jenő Budapesti Hirlap Ujságvállalata. Ára füzve 3 korona.

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

A közgyüléssel kapcsolatos ünnepségek már tegnap este megkezdődtek a Korona herceg szállóban tartott ismerkedési estélylyel, melyen a temesvári zenekedvelők egylete hangversenyezett.

Ma reggel a város megtekintése után kilenc órakor megkezdődött a közgyülés a vármegyeház dísztermében.

W l a s s i c s Gyula dr. elnöki megnyitója után T e l b i s z Károly polgármester emelkedett hangu beszéddel üdvözölte a szép számban megjelenteket, mint Temesvár városa szivesen látott vendégeit. A közgyülési tagok megbizó leveleinek bemutatása és számvizsgáló bizottság kiküldése, majd a Tanácsban megüresedett egyik hely betöltése következett.

Ezután G y a l u i Farkas dr. kolozsvári egyetemi könyvtárőr, mint a kolozsvári egyetemi könyvtár képviselője olvasta fel E r d é l y i Pál dr. egyetemi könyvtárigazgató magas szinvonalon álló, tudományos szakértekezletét „A modern könyvtárépités alapja“ cimen, minthogy E r d é l y i dr. betegsége miatt a közgyülésen meg nem jelenhetett.

Az érdekes felolvasást a következőkben ismertetjük:

A szerző abból az általánosan fogalmazott elvből indul ki, hogy a könyvtári épületet tervezőnek a könyvtár épitésében a saját különleges céljai szerint kell megvalósittatni. Nem modern könyvtárt kell épitenie, hanem saját könyvtárat kell a legmodernebbül terveznie. A cél az, hogy a szóban forgó könyvtár részére annak igényei és föladata szerint, anyaga és közönsége, helyi viszonyainak s benső természetének szempontjait figyelembe véve, egyéni, arra illő épületet kell emelni, az uj épületet a könyvtárhoz szabni. A dolog természetéből folyik, hogy ma már nem épittetünk másként, csak modernül, azaz a könyvtári épitésnek minden jó és bevált vivmányát fölhasználva.

Arra kérdésre, hogy milyen a modern könyvtár épülete? A szerző először is azt mondja, hogy csak könyvtár legyen benne, semmi más gyüjtemény. A blokkos épitkezési rendszer megbukott muzeumokat és könyvtárt egy épületben elhelyezni nem modern. A második, hogy alkalmazkodjék a maga könyvtárához. Ne keresen ősöket és mintákat. Mint demokratikus intézmény, legyen mindennekelőtt saját magának, legyen egyéni és saját céljait szolgáló. A harmadik, hogy a modern könyvtár szolgálatára mindenben képesitve legyen. A modern könyvtár feladata egy, közmüvelődési vagy tudományos jellege szerint a tudományosságnak, a közmüvelődésnek szolgálata, de az erre való tevékenység három nagy területre osztja az igazán jól müködő könyvtár munkakörét. Első a belső szentély, hol a könyvtárnak láthatatlan munkája foly. Másodikon a könyvtár mint kiszolgáló kifelé ható intézmény érvényesül. A harmadik mező, melyen dolgoznia és eredményeket felmutatnia kell, az önálló tudományos munkásság területe, a mely magában foglalja a belső s a kifelé ható munkásság legnehezebb eredményeit.

A könyvtár tervelésének igy háromféle épületrész kinálkozik. Az egyik, melyben a könyvtár tudományos anyagát őrzik. Másik, melyben a könyvtári belső munka folyik, harmadik, mely a nagy közönségre van számitva. Mindháromnak külön épitési törvényei vannak, melyek általános alapelveit a szerző megjelöli. A részletekben a mai könyvtártechnika nagy haladást mutat s meglepő eredményeket. Mindezeket — igy végzi értekezését a szerző — a maguk helyén s a maguk célja szerint alkalmazni, ez a bölcsesség, de egyben ez a veszedelmes pont is. Ezen a ponton, melyet a mechanikában holt pontnak szoktak nevezni, a könyvtár lenditő kereke segit át simán és biztosan. De a lenditő kereket egyetlen erő hajtja csupán a kellő energiával: a hivatás érzéséből, a munka szeretetéből és a szellem megbecsüléséből táplálkozó hivatottság. Könyvtár épitésében, a kész könyvtár életében s a könyvtárak jelentős munkájában ugyanaz az erő hatalommá válik és hódit.

A nagy érdeklődéssel végig hallgatott értekezés után É b e r László dr. tartotta meg szakelőadását „Ozorai Pipo és az olasz müvészet“ cimen.

A közgyülés után a vármegyeház szomszédságában levő muzeumi épületben a tört. és régészeti, a természettudományi gyüjteményeket és a képtárat tekintették meg. Majd a Pongrácz féle régészeti gyüjtemény bemutatása és a városi nyilvános könyvtár megtekintése következett. Ezután Telbisz Károly polgármester felkérésére a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának elnöke, W l a s s i c s Gyula megnyitotta a nyilvános könyvtárat. Egy órakor az állami felsőbb leányiskola, az állami főgimnázium és a tanitói konviktus küldöttsége tisztelgett Wlassics Gyulánál a püspöki székházban. Két órakor a szövetségi és a temesvári nagybizottság tagjai társas ebédre gyültek egybe a Koronaherceg szálló földszinti külön éttermében. Délután 3—5 óráig a város kulturális intézményeinek csoportos megtekintése következett.

Félhat órakor az Arany János Társaság irodalmi és müvészeti estélye lesz a Koronaherceg szálló nagytermében. Az irodalmi ünnepség után az Arany János Társaság tagjai, a szövetségi tagok és a helyi nagybizottság tagjai közös zártkörü társasvacsorája lesz a Koronaherceg szálló földszinti éttermében, melyen a hölgyek is megjelennek. Este 8 órakor a vendégek tiszteletérö diszelőadás a városi Ferenc József Szinházban. Holnap reggel hat órakor a vendégek Versecre mennek, hol fél tiz órakor folytatják a közgyülést a városház tanácstermében, következő programmal: 1. Megnyitó beszéd. 2. Dr Seemayer Károly muzeumi igazgató üdvözlő beszéde. 3. Milekker Bódog muzeumi őr előadása a vattinai őstelepről. Fél 11 órakor a városi muzeum és a községi tanintézetek megtekintése. 1 órakor ebéd a Glückmann-féle étteremben. Fél 3 órakor a város kulturális intézményeinek megtekintése. — Este a vendégek haza utaznak.

Harminc esztendő.

— Dr. Szentkirályi Ákos jubileuma. —

— Saját tudósitónktól. —

Kolozsvár, nov. 30.

A tegnapi napon ismét jubileumi ünnepe volt Kolozsvárnak. Egy csendesen és zaj nélkül müködő, de a közre annál hasznosabban munkálkodó férfiu jubileumát ünnepeltük, ugyancsak nem sok zajjal, de annál őszintébben és bensőbben.

Szentkirályi Ákos dr. a tegnapi jubiláns immár 30 esztendeje szolgálja a magyar gazdasági szakoktatás ügyét és ebből az időből 25 esztendőt itt töltött el Kolozsvárott. Éppen ezért munkás életét felesleges bővebben ismertetnünk, mert hiszen itt volt előttünk mindig és alkalmunk volt tapasztalni példás munkaszeretetét és azt, hogy tehetségének, életének javát mint hasznositotta a — köz javára.

A tegnapi egyszerüségében oly nemes, érzésekben meleg ünneplésről alábbi tudósitásunk számol be:

Tegnap délelőtt folyt le dr. S z e n t k i r á l y i Ákosnak a kolozsvári Gazdasági Tanintézet érdemes igazgatójának jubileuma a gazdasági tanintézet dísztermében.

A jubiláns tiszteletére nagyszámu közönség jött össze:

A magyaróvári gazdasági akadémia nevében Vöröss Sándor kir. tan. igazgató; a kassai gazd. tanintézettől Rázsó Imre tanár; a debreceni gazd. tanintézet részéről Sztankovics János igazg. és Ormándi János tanár. Kolozsvár város képviseletében Szvacsina Géza polgármester, dr. Esterházy László főjegyző, Fekete-Nagy Béla h. polgármester, Nemes Ferenc v. tanácsos, Feder Ottó aljegyző. Kolozsvármegye részéről Csiszár Gyula főjegyző, Zabulik László főügyész. Erdélyi Gazdasági Egylet részéről br. Jósika Gábor, Matskásy Pál, Tokaji László, Lészai Ferenc, Nagy Lajos kir. tanácsos. A Ferenc József tud.-egyetem részéről Fabinyi Rudolf, dr. Pósta Béla, dr. Haller Károly min. tanácsos. A kolozsvári ev. ref. kollégium részéről Török István igazgató. Tanitóképző intézet tanári kara részéről Orbók Mór igazgató. Kolozsvári Gazdasági Egyesület részéről Irsay József lelkész. A Gazdasági Lapok és volt osztálytársak nevében Ordódi Lajos főszerkesztő Budapestről. A kolozsvári r. k. gimnázium részéről Erdélyi Károly. Az erdélyi róm. katholikus Status részéről Páll István kanonok. Kereskedelmi akadémia részéről Kiss Sándor igazgatóval a teljes tanári kar. Dr. Csernátoni Gyula kir. tanfelügyelő. Reich Albert ny. állategészségügyi felügyelő, kir. kulturmérnökség részéről Igaz Lajos főmérnök és Brutsi László. A polg. fiu iskolától dr. Széchy Ákos igazg., Sólyom János tanár. Unitárius gymn. nevében Kovács János és Nyiredi Géza tanárok. Kolozsvári kir. kincstári erdőigazgatóság nevében Marosy Ferenc igazgató, Winkler Miklós főerdész. A kolozsmonostori uradalom képviseletében Nagy Dezső vett részt az ünnepélyen.

Az ünnepélyt S z e c s e y István nyitotta meg, kiküldve a jubiláns meghivására Reich Albertet, Ordódi Lajost és Páter tanárt. A teremben megjelent igazgatót Szecsey István üdvözölte a közönség éljenzése között.

A jubilánst elsőnek Szvacsina Géza polgármester üdvözölte.

Kolozsvár város — ugymond — mindig megbecsüli munkás, jeles férfiait. Harminchét esztendeje, hogy ez intézet ez országrészben teljesiti missióját, e négy évtized alatt oly sok neves tanerővel, hirneves tanári karral dicsekedhetik s annyi jeles ifjat adott a közgazdaságnak, a hazának. Megérdemli a tiszteletet, a nagyrabecsülést. Eljöttem — folytatja — hogy átadjam Nagyságodnak Kolozsvár város törvényhatóságának és tanácsának tiszteletét és nagyrabecsülését. Üdvözlöm önt, mint e kulturális intézet kitünő igazgatóját, mint a Kolozsvár városi törvényhatósági bizottság tagját, mint Kolozsvár érdemes köztiszteletben álló polgárát. Abból a tiszteletből, szeretetből és nagyrabecsülésből, mely Nagyságodat körülfogja nemcsak ez alkalommal, hanem minden időben, meritsen uj erőt, hogy sokáig dolgozhassék a mai, a jövő nemzedék és a haza javára. Isten éltesse sokáig.

F a b i n y i Rudolf a tudományegyetem nevében üdvözölte a jubilánst. Kivánta, hogy a legdusabb siker koronázza ezután is törekvéseit, hogy Kolozsvárt a szakoktatást még magasabb szinvonalra emelhesse.

Az E. G. E. és az egész gazdaközönség nevében br. Jósika Gábor mondott üdvözlő beszédet, ki az E. G. E. munkaköreiben, irodalmi szakosztályában elévülhetetlen érdemeket szerzett. — Mint az E. G. E. választmányának 25 éven át volt tagja tanácsaival, irányitásával az egész hazarésznek javára vált. Hosszas életet kivánt részére.

A magyaróvári gazd. akadémia nevében Vöröss Sándor igazgató üdvözölte a jubilánst. Hangoztatja, hogy ők is tudják, hogy gazdasági irodalmi és szövetkezeti téren mily sikeres munkát végez. Müködésének sikere náluk is látható. A gazdasági szakismeretek fejlesztésében érdemei kiválóak. A magyaróvári intézet tanári karának meleg üdvözletét, szeretetét tolmácsolja.

S z t a n k o v i c s János a debreceni gazdasági tanintézet igazgatója, az összes tanintézetek nevében üdvözölte.

I. I r s a i József a kolozsvári Gazdasági Egylet, M a r o s y Ferenc a kolozsvári erdőigazgatóság, O r d ó d y Lajos a tanulótársak nevében mondottak üdvözlő beszédet.

T o k a j i László a volt tanitványok nevében mondott beszédet.

Jóleső, őszinte örömmel teljesitem — ugymond — a feladatot:

Elhoztam e meghitt, derüs körbe a tanitványok hálás megemlékezését, meleg elismerését és a mestert az élet messzeágazó utain is tovább kitérő önzetlen ragaszkodás igaz szavait.

Üdvözlöm önt kedves Mesterünk, az életbe kibocsátott tanitványok nagy seregének nevében! Im, itt állunk ön előtt a valóságban és lélekben százan és százan és szivből jövő tanuságot teszünk arról, hogy a letünt három évtizednek eredménye és gyönyörüsége vagyon.

Eredmény: a tanitványok tudása és hasznos munkássága.

Gyönyörüség: az emlékezésnek, a szeretetnek e szép megnyilvánulása.

Eredmény és gyönyörüség! E kettő a férfi életében egymáshoz közeli fogalom. Az életnek, a munkának sikere: a férfiu legfőbb gyönyörüsége. Ennek üljük ma ünnepét mi is, az ön iskolájának régi tanitványai.

Lelkünk az emlékezet virágos utjain visszaszáll ujra a tanuló évek boldog korszakába. Felidézzük mégegyszer a tovatünt időket, a mikor az élet gondja a kiszabott penzum betanulásánál alig terjedett tovább. És önkéntelenül számbavesszük, hogy mely lelki kincseket hoztunk el onnan, az iskolából — az élet nagy iskolájába.

Kedves Igazgató uram! Engedje meg nekünk, régi tanitványoknak, hogy az elismerésnek és a szeretetnek mai ünnepén dicsekedhessünk mi is azokkal, amiket öntől az iskolában és sokan azután az életben is tanultunk. Engedje meg nekünk, hogy annyi év után tegyünk még egy vizsgát előtte, egy önkénteset, egy öntudatosat s bemutatván a mi immár kipróbált tudásunkat, viszonozzuk a nekünk juttatott talentumokat a hálának és szeretetnek tiszta érzelmével.

Ugy vagyok azonban e vizsgával, hogy ahoz kezdvén, ujra meglep a már elfeledett diák-elfogultság s a száraz leckék helyett egyéb mondanivalók tolulnak ajkamra. Nem találok szavakat arra, hogy csupán a tudomány-kincsből átadott javainkat mutassam itt be.

De hát nem is csupán szaktudást hoztunk mi el onnan, az ön iskolájából, kedves Tanitónk. Tanultunk ott mi egyebet is. Tanultunk bánni embertársainkkal. Megtanultuk, hogy nem elveszíteni való lélek az mindjárt, aki egyszer téved, vagy megbotlik. Tanultunk méltányosságot és humanizmust. Láttuk, hogy a paragrafus erejénél néha sokkal nagyobb a sziv ereje és megismertük, hogy mily hiábavaló törekvés: többnek mutatni magunkat, mint amennyik vagyunk. Tanultunk megfontolást a szóban és cselekedetben. Megfontolást és szabatosságot. — Megtanultuk, hogy miért és miképen küzdjünk meggyőződésünk mellett.

Tanultunk őszinteséget az igazság kimondására, bátorságot álláspontunk megvédésére és ovatosságot a meggondolatlan lépésekkel szemben.

És ezeknek a tudományoknak épen annyi hasznát láttuk életünkben, mint amazoknak. És ezek a tanitások még tán erősebben kötnek önhöz, kedves Tanitómesterünk, mint amazok. Talán azért, mert ezeket ugy lestük el öntől, amint épen gyakorolta, vagy valamely adott esetben alkalmazta őket.

Nem találok elég mély és találó kifejezéseket ahoz, hogy három évtized tanitványseregének hála és öröm érzetét méltókép mutathatnám be ma ön előtt és önök előtt kedves ünneplő közönség.

De megnyugtat az együttérzés, mely e magasztos alkalommal mindnyájunk lelkét, szivét eltölti s érzem, hogy egyszerü szavaimból is megérti ünnepelt érdemes Mesterünk, a mi lelkünk igaz örömét; megérti, hogy mi nem feledünk s megérti a biztositást, hogy a minket összefüző erős kötelék kitart még igen soká, kitart egész életünkön át s hogy ezt minél tovább, még sok éven át tanusithassuk, szivemből kivánom.

Adjon az ég önnek még hosszu, megelégedett, boldog életet!

Végül Székely Lajos és Nagy Endre üdvözölték a jubilánst. Előbbi a monostori hitelszövetkezet nevében, utóbbi a jelenlegi tanuló ifjuság nevében.

Az elhangzott üdvözlő beszédekre Szentkirályi Ákos meghatottan válaszolt. Egész életén — ugymond — arra törekedett, hogy hasznos munkás legyen. A mai nap látja, hogy törekvése nem volt meddő. Köszöni tanártársai szeretetteljes figyelmét és gyöngédségét. Ez bátoritja a további törekvésre. — Köszönetet mond Kolozsvár város törvényhatóságának, a tud. egyetem férfiainak, az erd. gazd. egyletnek, melynek kebelében ő nagyon sokat tanult és tapasztalt, a miket érvényesitett. A magyaróvári akadémia üdvözlete eszébe juttatja azokat a szép időket, miket ott mint kezdő tanár átélt. Az erdőigazgatóságnak, a kolozsvári gazd. egyletnek, valamint egykori tanulótársainak, ugyszintén volt és mostani tanitványainak köszönetet mond. A tanitványokra nézve elmondja, hogy ha a tanitványokat kötelességteljesitésre intette, ez néha neki fájt jobban.

Végül igéri, hogy ha a mindenható megengedi továbbra is dolgozni fog szorgalommal, becsülettel, mint eddig dolgozott, hogy a magyar mezőgazdaság ügyét előbbre vihesse.

Még az érkezett üdvözlő sürgönyöket olvasta fel dr. Seigfried tanár s ezzel Szecsey elnök zárószavai után az ünnepély déli 12 órakor véget ért.

*

Este 8 órakor a New-York szálló külön termében barátságos lakomára gyültek össze dr. Szentkirályi Ákos tisztelői. S együtt maradtak kedélyes hangulatban a késő éjszakáig.

UJDONSÁGOK.

Egy husz éves vallásos egylet jubileuma.

A Dávid Ferenc egylet diszközgyülése.

— Saját tudósitónktól. —

Kolozsvár, okt. 30.

Az unitárius egyház gazdag és változatos multu tevékeny egylete: a »Dávid Ferenc Egylet« tegnap diszközgyülést tartott Kolozsvárt, az unitárius kollegium dísztermében, fennállásának huszadik éve alkalmából. A diszközgyülés nagy érdeklődés mellett szépszámu közönség jelenlétében folyt le. A megjelentek közül a következők neveit jegyeztük fel:

Turcsányi Gyula, Schneller István, Gáll Kelemen, Grätz Mór, Ürmössy Jenő, nagybirtokos, Ürmössy Miklós min. oszt. tanácsos, Gyulai László, br. Petrichevich Horváth Kálmán, Kováts János, Hadházy Sándor, Eisler Mátyás, Hegyessy Vilmos.

Az elnöki asztalnál F e r e n c z József püspök, báró P e t r i c h e v i c h Horváth Kálmán a »Dávid Ferencz Egylet« elnöke, F e r e n c z Józsefné az egylet alelnöke és B o r o s György az egylet titkára ültek.

Az ünnepélyt a papnövendékek énekkarának szépen előadott éneke vezette be. J ó z s e f Lajos kilyén-sepsiszentgyörgyi lelkész imája követte ezt, ki szép imádságában a közgyülésre, annak elnökére és egyházára kérte az ég áldását.

Báró P e t r i c h e v i c h Horváth Kálmán elnöki megnyitóját olvasta fel most. Valóságos tanulmány volt a megnyitó, társadalmunk betegségeiről, kinövéseiről és társadalmi félszegségeinkről. Éles kritikákban részesitette a főur, főuri családainkat is. Ő tiszteletet csak ugy ad a főuri családoknak, ha megteszik kötelességeiket a haza, a társadalom és az egyház érdekében. A középosztály tagjai tulilicitálják egymást a nagyzásban. Mindenütt f(é)rdeségeket lát és önzést, hasonlesést. Sok tekintetben ott vagyunk hol a kultura előtti időkben. Kesztyüs kézzel fosztogatjuk a mi barátainkat. Ne szegezzük oda magunkat ahonnan mozdulni nem lehet. Minden baj onnan származik, hogy a társadalom ferde irányban halad. A Dávid Ferenc egylet az egyenes irányt követi, ennek követésére akarja buzditani hitsorsait is....

A sablontól nagyban eltérő érdekes elnöki megnyitót figyelemmel hallgatta végig a közönség, végül tapssal és éljenekkel tisztelte meg az elnököt.

B o r o s György titkári jelentését olvasta fel. Visszapillantást vetett az egyesület multjába. Ismertette a husz éves harcot, mit Dávid Ferenc zászlója alá sorakozva megvivtak. Az egyesület 102 alapitó és 105 rendes taggal kezdette meg müködését 20 év előtt. Az alapitók egyrészét már elszólitotta az élők sorából a halál. Ma 9 fiókegyletük egy ifjusági körük van. Ezenkivül megalakult Budapesten is a Dávid Ferenc egylet. A husz év alatt 120 felolvasást tartottak.

A titkár jelentésének éljenzések és tapsok közötti tudomásul vétele után, Ü r m ö s s y Miklós, a budapesti Dávid Ferenc egylet üdvözletét tolmácsolta. Midőn a halhatatlan nagy püspök nevéről nevezett egylet 20 évét elérte, mondotta, oly ünnepet értünk meg mely, igaz vallásos érzéssel kell eltöltse minden jó unitárius és keresztény ember szivét. Örülnünk kell, hogy a kis mustármagból terebélyes fa lett, melynek gyökerei áthuzódnak Erdély bércein, völgyein. A budapesti egylet egyik ujabb hajtása a nagy terebélyes fának. Ők, ez egylet tagjai igaz szeretettel jöttek és Isten áldását kérik az egyletre. Egyek legyenek eszményi törekvéseink és közös erővel müködjünk megvalósitásukért.

K o v á c s János, D á n i e l Gábor főgondnok levelét olvasta fel, ki szintén szeretetteljes üdvözletét küldi.

P e r c z e l Ferencné a nők és a nők számára szerkesztett egyházi lap, a »Nők Világa« részéről üdvözli csinos beszéddel az egyletet.

G r ä t z Mór az evangelikusok üdvözletét tolmácsolta.

K i l y é n i Erzsike, ki nemrég érkezett vissza külföldi tanulmányutjából, a britt és külföldi unitáriusok társulatának általa hozott üdvözlő iratát olvasta fel.

Dr. B e d ő Árpád orszgy. képviselő és H e g e d ü s István üdvözlő sürgönyét Boros György olvasta fel.

E i s l e r Mátyás rabbi hatásos beszédben üdvözölte a jubiláló társaságot.

S á n d o r Gergely udvarhelyi, K i s s Sándor háromszéki, K e l e m e n Albert esperes marosi, G v i d ó Béla esperes küküllői, O z s v á t h Gábor esperes felsőfehéri, L ő r i n c z i Dénes lelkész aranyos-tordai, S z e n t m á r t o n i Kálmán az ifjusági kör elnöke mondottak még tartalmas üdvözlő beszédeket.

Nagy hatást tett F e r e n c z József püspök beszéde. Nem volt szándékában felszólalni, mondotta. Nem gondolta, hogy ilyen hatással lesz reá a közgyülés. Az örömet mi megnyilatkozott, neki összesitve kell éreznie. Mi az mi egyesiteni tud a Dávid Ferenc lobogója alá? Nem a Dávid Ferenc konferszziója, mert az nincsen. Hanem szabadságszeretete, az igazság utáni vágya és a lelkiismeret szabadsága. Azt mondotta egy nagy gondolkozó, hogy ha az isten a teljes igazságot és az igazság vágyát nyujtaná feléje, ő az igazság utáni vágyodást fogadná el. Az egyház tagjai is ezt tartsák. Tartsák meg hitöket, de a másokét is tiszteljék. Isten áldását kéri az egylet további munkálkodására.

J ó z a n Miklós budapesti esperes szép felolvasását hallgatta meg még a közönség s ezután az igazán szép ünnep véget ért.

Versenytárgyalási humbug.

Kolozsvár, okt. 30.

A fenti cimnél alkalmasabbat nem találtunk annak az árverési versenytárgyalásnak jellemzésére, melyet Kolozsvármegye *gyökeres* alispánja rendezett a vármegye nyomtatványszükségletének három évre való biztositása tárgyában.

Dózsa, alispán ur ugyanis 1904. szeptember 12-iki datummal árlejtési hirdetményt bocsátott ki *„nyomtatványok és a vármegye hivatalos lapjának előállitására“* október 1 ső napjának délelőtt 10 órájára.

A hirdetmény azt is hirül adta, hogy a munkálatok részletes kimutatása az alispáni irodában a délelőtti órákban nézhető át és hogy a versenytárgyalás *zárt ajánlatokkal* október 1-ső napján d. e. 10 órakor, az *irodában fog megtartatni*.

Hát eddig rendben is volna a dolog. De nincs rendjén az, a hogyan a további eljárás történt.

Ugyanis az alispáni hivatalban hiába akarták megtekinteni a nyomtatványmintákat a pályázni akarók, azt ugyan nem bocsátották rendelkezésére, hanem e helyett kezébe nyomtak egy üres blankettát, hogy arra jegyezze be a szállitandó nyomtatványok legolcsóbb árait, tegye zártboritékba s a határidőig nyujtsa be az alispánhoz. Hogy aztán tudni fogja-e azt, hogy mire pályázott, minő nyomtatványokat kell majd szállitania, ahhoz semmi köze az alispánnak, talán még a vármegyének sem. De mégis. Egyetlen egy esetben, mikor az alispáni hivatalban arra hivatkozott egy élelmes pályázni akaró, hogy Béldi főispántól fogja kérni a nyomtatványok megmutatását, — akkor aztán felkalauzolták a vármegyeház magas tornyában elhelyezett raktárba, hol megtekinthette a polcokon heverő maradék példányokat.

Voltak azonban olyan vakmerők is, a kik egyenesen azt kivánták, hogy az alap árakat is mutassák meg. Erre azonban azt felelték, hogy az alispán urnál van, aki azt meg nem mutatja. Tessék tehát alap-árak nélkül kombinálni.

Mindezekkel szemben azonban volt oly szerencsés pályázó is, a ki mindezekhez nagyon könnyen hozzáférhetett, egy olyan nyomdatulajdonos tudniillik, a kinek a sógora elsőrangu tisztviselő a megyénél s aki politikai napilapjában az alispáni választás idején azzal kardoskodott Dózsa alispán érdemei mellett, hogy *gyökerei* vannak a megyében s a gyökereknek szálai megbecsülhetetlen erős támasztékai az *alispáni széknek* és *állásnak* egyaránt.

Mondanunk sem kell talán, hogy ez a szerencsés nyomdatulajdonos lett a győztes. Igy adta ezt tudtul az alispáni ordre 26 nap multán a pályázati határidő után. Eddig kellett törje a fejét a dus gyökérszálu alispán, hogy a három versenyző közül kié legyen a — *jutalom*.

Csodálatos az egész dologban az, hogy a 35 éven keresztül kifogástalan pontossággal szállitó Gámán J. örökösei-féle könyvnyomdától vonta meg ez által a szállitást az alispán ur, a ki pedig papirjával *sokkal olcsóbb volt a nyertes félnél*: sőt a nyomtatási áraknál is jelentéktelenül csekély volt a különbség, ugy, hogy végeredményben inkább a nyertes fél volt a drágább. És még csodálatosabb az, hogy ez a régi, pontos szállitó nem lett megkinálva az olcsóbb nyomtatási árak elfogadására, amint az szokás, mig az alispán érdemeit gyökereztető lap és nyomdatulajdonost az olcsóbb papir szállitására kötelezte az alispáni jóakarat.

Mindezeknek elmondására csupán az elkövetett igazságtalanság dokumentálása késztetett. S késztetett az, hogy felhivjuk Béldi főispán figyelmét arra, bár nem indokolatlan, de helytelen eljárásra, mely az alispáni hivatalban a szállitási árlejtések megtartásánál — a nyilvánosság rovására, megtörténhetik.

Az ily eljárás a sógorság — atyafiság domináló korszakát juttatja eszünkbe, mely rég lejárta magát s most — különösen a szabadverseny korszakában — éppen semmi szükség nincs reá, mert az ily versenytárgyalások *humbug-versenytárgyalásokká* fajulnak s régi, jó alapon nyugvó, mondhatjuk: *jól meggyökeresedett* vállalatok romlását idézhetik elő.

—s —z.

— (**Mikszáth Kálmán Kolozsvárt.**) A nagy palóc itt járt nálunk. Hogy visszatért választókerületéből, kiszállt itt egy napra, hogy meglátogassa egy kedves ismerősét: dr. G á m á n Bélát, a jeles orvost, kivel éppen e minőségből kifolyólag van ismeretségben. A kiváló iró ugyanis Rohitschon nyaral és ugyanott praktizál a fürdőszezon alatt dr. Gámán Béla is és Mikszáth nem mulasztotta el az alkalmat, hogy meg ne erősitse az ismeretséget, ha már erre volt az utja. Igy történt, hogy csendesen vendégül láttuk Kolozsvár falai között a legnagyobb magyar elbeszélők egyikét.

— (**A tankerületi főigazgató szemle utja.**) K u n c z Elek kolozsvári tankerületi főigazgató négy napot Désen töltött, hogy az ottani állami főgimnáziumnál az adminisztraciót és tanmenetet felülvizsgálja. A főigazgató tegnap délután utazott el Désről. A tapasztalt rend és a tanmenet helyessége fölött — mint nekünk Désről irják — a legmelegebb elismeréssel volt a főigazgató.

— (**Tanügyi hirek.**) A vallás- és közoktatásügyi miniszter Muzsnay Miklós szászujfósi állami elemi tanitót a kémeri, Sipos István magyargyerőmonostori állami elemi tanitót a bacai, Farkas Aurél széki állami tanitót pedig a magyarlápOsi állami elemi iskolához hason minőségben áthelyezte; Pávuk Mihály okl. tanitót a némai

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

állami elemi iskolához kinevezte. — Dés város iskolaszéke Brandt Mária községi elemi vegyes iskolai tanitónőt saját kérésére — az özv. br. Horváthné Bárány Róza nyugdijba helyezése által — a megüresedett községi leányiskolához (Kodor-utca) helyezte át; az igy megüresedett tanitónői állás ellátásával pedig Imreh Emma h. tanitónőt bizta meg.

— **(A kolozsvári állami tisztviselők gyülése.)** A kolozsvári állami tisztviselő egyesület november 27-én délután fél 3 órakor az igazságügyi palota (kir. itélőtáblai rész) I-ső emeletén a kir. itélőtábla 2-ik számu tanácstermében (59. sz.) rendkivüli közgyülést tart, melyre a rendes és rendkivüli alapitó tagok meghivatnak. — A közgyülés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. 1904. évi költségvetés. 4. Állami tisztviselők fizetése végleges rendezésének kérdése. 5. Választások.

— **(Egyetemi tanári kinevezés.)** Pfeiffer Péter egyetemi magántanárt és adjunktust a király a kolozsvári egyetemen a gyakorlati fizika nyilvános rendkivüli tanárává nevezte ki.

— **(Athletikai verseny.)** Nagyszámu előkelő érdeklődő közönség jelenlétében tartotta meg tegnap a „Kolozsvári Egyetemi Athletikai Klub" őszi versenyét a Torna-Vivodában. A verseny egyrésze már a Lawn-tennis döntő versenyt megelőző mérkőzés délelőtt 9 órakor folyt le, a melyben gróf Bethlen Kálmán, Benczédi Andor, Békéssy Gábor, Pertich Kálmán és gróf Logotheti Arisztid vettek részt. A verseny tulajdonképpen délután 3 órakor kezdődött, a mikor a Lawn-tennis verseny győztesei Pertich Kálman és gróf Logotheti Arisztid álltak ki döntő küzdelemre. A versenyt gróf Logotheti Arisztid nyerte meg. Azután Diszkoszverseny következett. Első lett: Eremits Vitályos, ki 30·20 méternyire dobta a diszkoszt, második Sira Endre 22·50 méternyire. Sulydobásban részt vettek: Eremits Vitályos, Gergely Lajos, Popper Ignác, Sira Endre és Váradi Elek. Első lett: Eremits Vitályos 9·76 m., második Gergely Lajos 9·63 méterrel. A korlátversenyben részt vettek: Eremits Vitályos, Gergely Lajos, Incze Gábor, Novák Jenő és Mantó Ernő. Gergely Lajos és Incze Gábor egyenlő eredményt értek el, a sorshuzás utján Incze Gábornak jutott az elsőség. A távolugrásban első Somodi István lett 9·20 m., második Eira Endre 5·95 méterrel. Gerely vetésben első Deák Gyula 27.75 m., második Ksemits Vitályos 26.54 méterrel lett. A nyujtó-versenyben részt vettek: Novák Jenő, Mántó Ernő, Sarpy István és Váradi Elek. A juri csak ma fog a nyertest illetően határozni. Sulyemelésben első Popper Ignác lett, ki a 41 kgrammos sulyt jobb kézzel kilencszer, az 50 kgrmos sulyt pedig két kézzel 12-szer emelte a magasba; második Eremits Vitályos lett, ki az első sulyt 3-szor, az utóbbit ötször emelte fel. Este bankett volt.

— **(Kolozsmegyei tanitók gyülése.)** A kolozmegyei tankerületi tanitótestület ez évi közgyülését Kolozsvárt, a tanitók hunyadi házában nov. hó 11-én tartja meg, melyre a tanitótestület tagjait s az érdeklődőket tiszteletttel meghivja a tanitó-testület választmánya. A közgyülés előtt d. e. 8-tól fél 9 óráig a Petőfi-utcai áll. iskolában tanit Péter Emilia tanitónő. Közgyülés délelőtt 9 órakor kezdődik a következő müsorral: 1. Hymnusz. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 4. Elnöki előterjesztések és bizottságok kiküldése. 4. Vitatétel a tankötelesek beosztásáról. Előadja Kozma Ferenc kír. tanácsos, ny. tanfelügyelő. 5. Egyéni és társadalmi paedagogia. Irta és felolvassa Gömöri Sándor tanitóképző intézeti tanár. 6. A választmány által kiküldött bizottságok jelentései: a) a könyv- és irattár, b) a közpénztár és tanszertár alap, c) a Család és Iskola pénztára, d) a tanszertár megvizsgálásáról és végül e) a nyilvános tanitásról. 7. A választmánynak a tiszteleti tagságra vonatkozó javaslatai. 8. Inditványok. D. u. fél 1 órakor a New-York szállóban közebéd lesz. Egy teriték ára 3 kor. 20 fill. A részvételt a közgyülés napjáig Balázs E. József tanitónál kell bejelenteni. A közgyülést megelőzőleg november hó 11-én délelőtt 8 órakor, a Tanitók Hunyadi Házában a tanitótestület segélyegyesülete közgyülést tart.

— **(A szociáldemokraták felolvasó ülése.)** Az erdélyrészi szociáldemokrata párt — mint emlitettük is — ma este fél 8 órakor felolvasó estélyt rendez a vigadóban. Az estélyen, közbejött akadályok miatt, nem Groszmann Miksa, hanem helyette Bokányi Dezső, a budapesti pártvezetőség tagja, fog felolvasást tartani.

— **(Ifjusági ismerkedési estély.)** A „Tud. Egyetemi Kör" november hó 5-én, este 8 órakor a New-York szálló emeleti termében tartja általános ifjusági ismerkedési estélyét, a melyre a t. egyetemi polgártársakat ez uton is meghivja a rendező bizottság.

— **(Elitélt párbajsegédek.)** Érdekes itéletet hozott tegnap a szegedi büntető törvényszék felebbviteli tanácsa. A mult évben történt Makón, hogy Meller Hugó gyógyszerészsegéd és Kardos Jenő joghallgató pisztolypárbajt vivtak, azonban egyikük sem sérült meg. A törvényszék a két párbajozót egyenként 2 napi fogházra, Szabó Gyula dr. és Ponyecz Ferenc párbajsegédeket pedig, mert a törvényszék megállapitotta, hogy a feleket kibékithették volna, ha akarták volna, 8—8 napi fogházra itélte.

— **(Hazafiatlan román tanitó.)** Annak idején megemlitettük, hogy a marosvásárhelyi kir. ügyészség Dariu János brassói görög keleti román tanitó két könyvét, a mely hazaellenes énekeket és izgató népdalokat tartalmazott, lefoglaltatta s a könyvhereskedésekben — igy Zeidner Henriknél is, az el nem árusitott példányokat a rendőrség által elkoboztatta. A marosvásárhelyi kir. törvényszék az érdekes ügy tárgyalását november hó 4-ik napjára tüzte ki.

— **(Régi örmény menyasszonyi ruha.)** A Szamosujvárt szervezés alatt álló Örmény Muzeum számára egyre gyülnek a tárgyak, az EKE szépen látogatott örmény kiállításának a kiegészitésére. Rendkivüliségre nézve elsőrangu látványosság ezek között az a gyönyörü ezüst- és szines zománc-himzésü örmény menyasszonyi ruhaelő, mely Szongott Józefa, áll. polg. leányiskolai munkatanitónő, a munkakiállitásokról előnyösen ismert himzőművésznő nagylelkü legujabbi adományozásából jelenleg a Mátyás-ház örmény kiállitását disziti. Az elefántcsont-fehér selyemre mintegy rálehelt tenyérnyi (14 cm.) széles és a szövet mindkét felén egyenlően kidomborodva csillogó himzés — arabeszkekből és olajfalevelekből álló, remek mintát mutat, melynek megkapó hatása a szó szoros értelmében gyönyörködteti a szemlélőt. — Kár, hogy az egész ruhából csupán ez a 150 cm. hosszu és 110 cm. széles darab maradt meg, melyet utóbbi időben, mint keresztelő takarót, kegyelettel őrzött a Szongott-család. A közel 200 éves ruha, mely egyik irigylendő kincse lesz az Örmény Muzeumnak, a Mátyás-házban megtekinthető.

— **(Öngyilkos törvényszéki elnök.)** Suskai Miklós nyugalmazott törvényszéki elnök, tegnapelőtt Brassóban — mint onnan irják — halántékon lőtte magát. Azonnal beszállitották a polgári közkórházba, a hol tegnap délután meghalt. Suskai Miklós, mint lábán bénult és ennek következtében magával tehetetlen ember, már több mint 25 éven át csak ugy hagyhatta el lakását, ha tolószéken vitette magát és igy nagyon valószinü, hogy a 65 éves ember, e feletti elkeseredésében követte el végzetes tettét. Öngyilkossága előtt levelet irt Nemes Péter közjegyzőnek, melyben vagyonának leltározására és rendezésére kérte. Ezen levelet a szolgával elküldte, de a szolga visszatértét már nem várta be.

— **(Nyugtázás.)** A szabó munkások szakegyletének az okt. hó 16-án tartott szüreti mulatságán felülfizettek a következők: Szilveszter Margit 1 kor. Varga Berta 56 fill. Király József 1 kor. Szabó György, Végh Albert, Csigás Pál 40—40 fill. Cipész és csizmadia szakegylet 2 kor. Asztalos szakegylet 2 kor. A tiszteletjegyet kiváltották a következők: Krisztea Tivadar. Izsák Mór, Stolcz István, Csergezán Sándor, Szilveszter Ferenc, Kredádtusz J. Albert 5—5 kor. Rucska János, Sebesta Jakab, Weisz Ödön, Lucs András, Harkó Lajos, Kőmives Andor, özv. Falháberné, Stetina József, Petró András 4—4 kor. Nagy Károlyné 3 kor. 20 fill. Weisz Adolf, Bajor Ignác 3—3 kor. Püspöki Miklós, Sipos József, Moldován Miklós 2—2 kor. A melyért ez uton is köszönetet mond a rendezőség, ugyszintén Jámbor Mihály tánctanitó urnak a tánc kitünő betanitásáért.

— **(Meggyilkolt vőlegény.)** Lapunk tegnapi számában hirt adtunk arról a borzalmas gyilkosságról, melynek Kimpián Mihály dési parasztlegény áldozatul esett. Kimpián a legényiettől bucsuzott a Dés és Kodor közötti pálinka mérésben két pajtásával, szegény nem gondolta, hogy ez a bucsu bizony az élettől szól. Az esetről Désről most az alábbi ujabb részleteket jelentik:

A hét elején egyik este Berki János, Bora János és Bora Tódor béresczselédek elindultak az alsó-gyékényesi völgyben lévő lakásaikra vacsorálni. Utközben Berki János és Bora János betértek a Dés és Kodor határán levő pálinkamérőbe, ahol Kimpián Mihály mulatott 2 ismerősével. Bucsuzva a legény élettől Berki János és Bora János egyenként 1—1 félliter pálinkát vásároltak, hogy haza vigyék. A pálinkamérőben, állitásuk szerint, nem ittak semmit, azonban a pálinka vásárlás közben Kimpián összeszólalkozott Berkivel és erős fenyegetődzés után Berki és Bora János kimentek a korcsmából. Erre Kimpián is kiment a korcsma küszöbéig és utánuk kiabált. Hát ugy-e féltek? Azért szaladtatok el? Erre a közelben lévő kis dombról rögtön visszhangzottak a következő szavak: „Várunk, jöjj csak, mert többet nem látod a napot." Kimpián Mihály erre visszament a korcsmába és tovább ivott. Berki és társai, Bora János, Román László, Szász Sándor pedig folytatták tovább utjokat a lakásukig, a hol megitták a magukkal vitt pálinkát. Ivás közben figyeltek arra, hogy Kimpián mikor jön hazafelé. Amikor észrevették, hogy az uton jön, Berki rögtön kihivta társait, a sövény keritésből karókat huztak ki és megtámadták Kimpiánt. Ez erős izmos ember lévén, a Berki kezéből kiragadta a botot és avval ugy meg ütötte, hogy két foga betört, de Berki kiáltására rárontottak a többiek is és kezdték ütlegelni. Berki ujból kivette Kimpián kezéből a karót és avval, vallomása szerint, annyi ütést mért a fejére, mig az egész agyveleje ki nem locsccsant. Miután tettüket bevégezték, Berki János és Bora János vissza jöttek Désre, Román László és Szász Sándor pedig megszökött, de a korcsmáros vallomása alapján a rendőrség elfogta Román Lászlót, a ki az egészről töredelmes vallomást tett s a rendőrség gyors és erélyes intézkedése következtében a gyilkosok az ügyészség börtönébe kerültek.

— **(Ügyvédi irodában)** vagy helyheli banknál alkalmazást keres, kereskedelmit végzett, a gyors és gépirás, valamint a magyar és német nyelvben teljes jártassággal biró s már ilyen minőségben alkalmazásban volt uri leány. Cim a kiadóban.

— **(Fogfájást és szájbüzt azonnal megszüntet)** a «Plumbus» amerikai önplombázó szer. Bővebbet a lapunk mai számában közzétett hirdetésben.

x **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserüviz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes izénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserüvizet.

x **(Egy gyakorlott korrektor)** felvétet k. Cim a kiadóhivatalban.

NEMZETI SZINHAZ.

Kolozsvár, vasárnap, okt. 30-án:
Délután 3 órakor leszállitott helyárakkal:

A TOLONC

Énekes népszinmü 3 felvonásban.

Este 7 órakor rendes helyárakkal:

Apajune, a vizi szellem

Nagy látványos operette 3 felvonásban.

Kezdete 7-kor, vége fél 10-kor.

Holnap, hétfőn, október hó 31-én:
Apajune, a vizi szellem.

SZINHÁZ.

Heti müsor:

Vasárnap d. u.: A tolonc. (Ifj. előadás II.)
Vasárnap este: Apajune, a vizi szellem (b. 28. sz.)
Hétfő: Apajune, a vizi szellem (b. 29. sz.)
Kedd d. u.: Lili.
Kedd este: Dalma (b. 30. sz.)
Szerda: Dózsa György (b. 31. sz.)

* **Apajune.** Tegnap este másodszor került szinre Milöcker szép muzsikáju operetteje az »Apajune«. A nézőteret szép számu közönség töltötte meg, mely sokat tapsolt a két főszereplőnek: Károlyi Leonának és Kassai Károlynak, de amelyből kijutott még a többieknek is, kik többé-kevésbbé sikerülten müködtek közre.

* **A kolozsvári szinház ügye.** Szegeden nagy a riadalom. Dr. Janovics Jenő levelet intézett az ottani szinügyi bizottság elnökéhez, melyben bejelenti, hogy mivel a szegedi szinház ügyét — dacára többszöri sürgetésének — a belügyminiszter még nem intézte el; kénytelen volt pályázni a kolozsvári szinházra. A szegedi sajtó vegyes érzelmekkel kommentálja ezt a levelet, amely annyiban érdekel bennünket, hogy ujabb dokumentumot szolgáltat arról, hogy ugyszólván az egész vidéki szinészet sorsa a belügyminiszter kezében van. S az egyszerüen szétosztogatja a szinházakat és sikerül olyan helyeken is zavarokat csinálni, ahol arra különben semmi szükség sincsen.

* **Szinészet Bánffyhunyadon.** A mint értesülünk, Bánffyhunyadon már megint szinészek vannak. Vagy két hét óta Zoltán Gyula igazgató játszik ott, jól szervezett szintársulatával. A közönséget rendkivül érdekli a nagyon kielégitő szinvonal, a melylyel Zoltánék estéről-estére szolgálnak. A frissebb termés javából és a régibb darabok becsesebbjeiből válogatják össze a változatos müsort, a melyet azután szépen és ügyesen, hozzáértéssel és izléssel játszanak meg, az igy már megszerzett hatást kellő diszletekkel és különösen stilszerü diszes ruhákkal fokozva. A siker ott jár minden előadásnak nyomán, estéről-estére megujhodva. A közönség szivesen és élénken pártolja a társulatot. Az elég nagyszámu bérlőkön kivül sürü a fizető publikum is és mindannyian buzgón tapsolják a rokonszenves szinészeket, a kiknek legkiválóbbjai: Zoltánné, Farkas Adél, Molnár Eszti, továbbá Petre, Szitay, Lomnicy és Nagy Kálmán. A legnépszerübb Farkas Adél, ki kedves, szemreváló megjelenésével, eleven és bájos játékával hódította meg és ragadja el a publikumot és Nagy Kálmán, ki zamatos, kacagtató komikumának erejével jut tapsokhoz. Kalotaszeg közönsége minden irányban meg van elégedve Zoltánékkal, a kiknek szintén nem lehet panaszuk.

Táviratok

Az elsimitott konfliktus.

A háboru eseményei.

Budapest, okt. 29.

Londonból jelentik: Az összes lapok bevonták a harci lobogót és örömmel üdvözlik a franciák intencióját a konfliktus ügyében.

Vigoból jelentik: A balti flotta parancsnoka kijelentette, hogy eltökélt szándéka nekiszegezni ágyuit az angoloknak, ha feltartóztatni akarnák utjában. Fenntartja azt az állitását, hogy a hullei esetnél reálőttek a flottára.

Londonból jelentik: Port-Artur utólsó percei közelednek. A japánok gránátjai **felrobbantották a puskaporos raktárakat és a robbanás következtében három orosz hajó elsülyedt.**

Pétervárról jelentik: Szergiusz nagyherceg összehivta az orosz milliomosokat és csodálkozását fejezte ki, hogy nem járulnak kellőleg hozzá a hadügyi költségekhez. Egyikük kijelentette, hogy szivesen adnak, amennyi tőlük telik, de az adományok kezelési bizottságába egyiküket, mint tagot, nevezzék ki.

A nagyherceg szigoruan reája szólt.

— Hogy érti ezt?

A milliomos azt felelte:

— A háboru kezdetén egy millió rubel értékü posztót adtam a keletázsiai katonák részére, de a posztót itteni boltokban árusitották el. A nagyherceg azt követelte, hogy vonja vissza az állitását. A milliomos nem volt hajlandó erre, mire a nagyherceg kiadatta utlevelét és számüzte. A milliomos csak annyit kért, hogy utasitásokat adhasson gyárigazgatójának. Ezt megengedték, mire elrendelte, hogy összes gyárai szüntessék meg a munkát.

Hatvanötezer munkás maradt igy kenyérnélkül. A nagyherceggel visszavonatták a kiutasitó határozatot, mire a gyáros ismét üzembe helyeztette ipartelepeit.

Londonból jelentik: A konfliktus ügyében nemzetközi vizsgáló bizottság ül össze Vigótban, mely két hét alatt kideriti a tényállást.

A főpostás ékszertolvaja.

Budapest, okt. 29.

A Lukács-fürdőben ma Kopatics Anna 22 éves leány öngyilkosságot követett el. Az öngyilkos leány annak a postakézbesitőnek, a kitől az ékszeres levelet ellopták. Hátrahagyott levelében a leány elmondja, **hogy az apját ő lopta meg.**

Nagy Ferenc ugyanis házasságot igért neki és reábeszélte arra, hogy szerezzen pénzt és szökjenek ki Amerikába. A leány bizott Nagy igéretében és annyira ment, hogy atyja táskáját felvágva, kilopta belőle a levelet és értékesités céljából átadta Nagy Ferencnek.

De ez megcsalta a leányt, mert az ékszereket Imrédynével értékesitve, vele meg is szökött.

A leány a lapokból értesült arról, hogy kedvese rutul megcsalta és efeletti kétségbeesésében öngyilkos lett, **de levelében felfedezett mindent.**

A rendőrség megállapitotta, hogy a szökevény pár Brémában hajóra szállt és most a francia határon vannak, a hol az ottani rendőrség már valószinüleg le is tartóztatta őket.

Báró Wallburg Elek bünügye.

Express tudósitás.

Budapest, okt. 29.

A budapesti büntetőtörvényszék ma délelőtt tárgyalta báró Wallburg Ernő ismeretes bünügyét, kit azzal vádol a királyi ügyészség, hogy Standingerrel együtt az anyakönyvi hivatalban a könyvből kitéptek két lapot és hamis adatokat vezettek be a laibachi anyakönyvbe. Igy akarták bizonyitani azt, hogy néhai Ernő főherceg házasságot kötött Skublits Laurával és vádlott törvényes utóda, tehát örököse is Ernő főhercegnek. Wallburg tagadja a terhére rótt cselekményt. Délután hallgatták ki Standingert, **ki beismerte, hogy az anyakönyvből egyes lapokat kitépett.** A tárgyalást hétfőn folytatják.

Általános munkássztrájk.

Budapest, okt. 29.

Hir szerint a budapesti asztalos szakegylet feloszlatása miatt hétfőn **országos és általános munkássztrájk lesz.**

E sztrájkban a nyomdászok és az élelmi szereket előállitó munkások kivételével az **összes szervezett munkások részt vesznek.**

Felmentett bankigazgatók.

Nagykikinda, okt. 29.

A nagykikindai takarék- és előleg-egylet összes vád alá helyeigazgatóit a szegedi tábla felmentette a vezérigazgatóval együtt, ki hat hónapi fogházra itéltetett a törvényszék által.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

B. F. Bánffy-Hunyad. Versei szerfölött rosszak. Miért versel ön, mikor még a helyes irás legelemibb szabályaival sincsen tisztában? Tudja mit? Van Bánffihunyadon egy igen jó hirü népiskola. Az iskolánál kiváló tanerők vannak alkalmazva. Iratkozzék be oda. Ezek a tanitó bácsik majd megtanitják helyesen irni. Éh ha megtanult helyesen irni . . . , . . . még akkor se irjon verseket.

Felelős szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.

UJ! KOLOZSVÁRT HOTEL UJ!
Fészl J. Szálloda!

Van szerencsém a nagyérdemü közönség b. tudomására hozni, hogy:

1904. évi október 29-én „Elsőrangu Szállodámat" étteremmel és külön étternekkel megnyitom.

A t. közönség pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

FÉSZL JÓZSEF,
szállodás = Kolozsvárt.

Van szerencsem a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy fényképészeti műtermemet előbbi helyén

Wesselényi Miklós-utcza 3. sz. alatt

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve ujolag megnyitottam és a legmodernebb gépekkel felszereltem.

Mühelyemben készülnek a legkisebb alaktól a legnagyobb nagyságig, ugy fényes mint matt kivitelü platin képek, aquarell és olaj festmények, nagyitások. Elvállalom házon kivüli csoport, táj- és épületek felvételét. Társas vagy családi képeknél nagy árkedvezmény. — Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról előre is biztositva, maradok teljes tisztelettel

Csizhegyi Sándor,
fényképész.

M. Á. V.
tisztviselők fizetésrendezése alkalmával olcsó
pénzkölcsön kapható

Kölcsönt minden véglegesen kinevezett évi fizetéssel biró vagy nyugdijjazott köztisztviselő kapható kinek évi fizetése legalább 1800 K. Nyugdijas 1200 kor. nyugdijjal, 1000 koronánként tőke és kamatban havonta 9 kor. törlesztendő, legtöbb esetben kezes nélkül.

Előleges kiadás ninosen

Drága kamatu jelzálog-kölcsönök olcsó 4% kamatu törlesztéses kölcsönökre átkonvertálhatók.

Országos földhitel- és személykölcsön intézet, 2844 113—*
Kolozsvár, Király-utca 16.
Értekezni lehet d. u. 3—6 óráig.

Felhivás!

Tisztelettel felhivjuk a n. é. közönség szives figyelmét a Deák Ferencz-utcza 40. szám alatt levő

nagy posztó raktárunkra,

a hol az őszi és téli idényre a legujabb divatu és legfinomabb szövetek már megérkeztek.

Az idei szezonban ugy a magyar és brünni gyártmányu kelmék, valamint a legfinomabb angol és skót-szövetek kerülnek eladásra. Különös figyelmet érdemel a téli-kabát, zakkó-öltöny és felöltő szövetek, ugyszintén a legfinomabb fekete kelmék smoeking- és Kaiser-öltönyöknek. — Kedvező bevásárlásunk folytán sikerült női kosztümöknek valódi angol posztót és szövetet beszereznünk melyekre felhivjuk a n. é. hölgyközönség szives figyelmét.

Billiárd-posztók nagy választékban. Maradék szöveteket, gyerekek részére nagyon jutányosan lehet vásárolni.

A n. é. közönség pártfogásáért esedezik:

Zauderer Salamon,
mint
a Moskovics Berta örökösök üzletvezetője.
2912 123—*

NAGY JENŐ
amerikai
szájpadlásnélküli
müfog specziálista.
Vesselényi Miklós u. 6. sz. (Dr. Goth-ház.)
Fogad: d. e. 8—12. d. u. 2—6.

A világhirü Müncheni sör
Pschor-Brau
poharanként is kapható
Deák Ferencz-utca 8. sz
tisztelettel: PFERSCHY J.

3526 Diszokmánnyal kitüntetve! 45—100
Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár
nagy raktára és hangszer-üzlete a m. kir. posta- és táv. szállitója Kolozsvár
Osszes áruimat havi részletfizetésre is adom és azokért 5 évig felelek. — Szakszerü villamos világitással és metorerőre berendezett mechanikai mühelyemben a javitásokat gyorsan és jutányos árban készitem. Nikkelezéseket, különféle szinü emaillirozásokat saját fürdőmben és kemenczémben állitok elő.
Kerékpárkölcsönző osztályt tartok fenn! Telefon 412.
Képes árjegyzéket adok bárkinek!

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

Eladó házas-telkek,

szöllők és szántóföldek!

1. **Dézma-utca** és **Pap-utca sarkán** üres telek egészben vagy részletekben.
2. **Rudolf-út 31. számu házastelek egészben** vagy **részletekben.**
3. **Árpád-út 8-ik számu házastelek, pék üzlettel.**
4. **Magyar-utca 83. számu házastelek, pék üzlettel, nagy kerttel, gazdasági épületekkel.**
5. **Nádas-terében egy drb. szöllő a közép lábban.**
6. Brétfő- és Nádas-tere szöllők alatt **uthosszában egy vonalban levő szántóföld,** 40 telekre felosztható, egyenként 222 □-ölre, sőt nagyobb telkekre is felosztható, vasuti, téglagyári, gyufagyári munkásoknak igen alkalmas, valamint a külvárosi földészeknek is. 3555 12—15

Értekezhetni:

Rucska Lajos tulajdonossal

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utcza 9. sz.

Kiadó

egy szép bolt

olcsó áron!

Széchenyi-tér 26. sz. alatt.

Értekezhetni a tulajdonos:

Régeni Györgygyel.

3647 1—2

500 frtot fizetek annak, ki a **Bartilla fogvizének** használata mellett, üvegje 35 kr., valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlik. — Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla-Winkler Ed. Wien,** 19/1., Sommergasse I. — Kapható minden gyógyszertárban. Raktár **Kolozsvárt: Dr. Czetz Dénes** gyógyszerész, Külmonostor-utca és Burger Frigyes drogueria. Csakis »**Bartilla-fogviz**« kérendő. Hamisitások bejelentése **jól** jutalmaztatik.

Haszonbérbe vételre

jó minőségü

birtokot keres

cautió-képes keresztény okl. gazda.

Ajánlatok **„Előnyös bérlet“** czimen — a kiadóhivatalba küldendők.

3549 7—*

Telefon 439. sz. Több kiállitáson jó munkáért kitüntetve. Telefon 439. sz.

Az „Országos Ipar-Egyesület“ által verseny és kivitel képességért ezüst disz-éremmel kitüntetve.

Léber Gyula

első erdélyi sodrony szövetfonat, kert-kerités és ruganyos aczél sodrony ágybetétek gyára

Kolozsvárt, Egyetem-u. 12.

3430 28—50

Olcsó keritések!

Ajánlja minden e szakmába vágó munkáit, u. m.: **kertek, erdők, vadaskertek, szöllők, sirhelyek stb. bekeritéséhez**

gépsodronyfonatait, diszkeritéseit és diszkapuit

továbbá pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koksz, kavics, föld- és porondválogatáshoz, szikrafogó cséplő- és egyéb gépekhez. Továbbá sodrony-ágybetétek (matraczok)

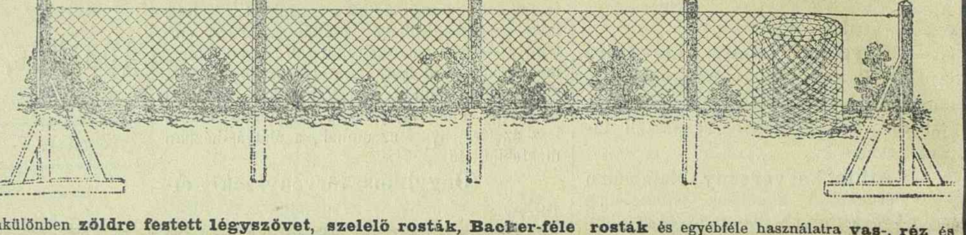

Nemkülönben **zöldre festett légyszövet, szelelő rosták, Backer-féle rosták** és egyébféle használatra **vas-, réz és czin szövetek. Kruppa sodronyszegélyzetek** különféle mintákban, **fakeretbe foglalt rosták, lóher-sziták** és **sziták különféle czélokra igen erősen készittetnek** és **gyári árak szerint számittatnak. Aczél tüskés sodrony-kertek, erdők** stb. **bevonásához jutányos árért** fel is huzatik. Képes árjegyzékkel bérmentve szivesen szolgálok.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a n. érd. közönség b. tudomására hozni, hogy: **Szentlélek-utcza 1. szám alatt** levő

„Kis Pipához“

cimzett vendéglőmet áthelyeztem

Ferencz József-út 5. (Czakó-ház) alá.

Elismert jó konyhámat és tisztán kezelt boraimat ajánlom a nagyérdemü közönség becses figyelmébe!

Naponta friss Dréher-sör.

Elfogadok **ebéd és vacsora előfizetéseket a legjutányosabb árban!**

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, tisztelettel **özv. Ács Sándorné.**

3646 1—3

3214 28—52

Ügynökök

felvétetnek igen kedvező feltételek mellett

Erzsébet-szanatorium-sorsjegyek

részletfizetés melletti elárusitására.

FUCHS H. VÁLTÓHÁZA,

BUDAPEST, IV. Kecskeméti-u. 1. sz.

3578 4—5

Aczél Rajol Ekék,

Boronák és Hengerek,

„Viktoria Drill“ Sorvetőgépek,

Répavágók, Tengeri-morzsolók,

Szecskavágók

kézijárgány és gőzhajtásra,

Takarmánykamara berendezések,

Rosták és Trieurök,

Darálók,

Egy, két és háromjáratu őrlő Malmok,

Szőlőzuzók és Borsajtók,

Lóherfejtőgépek,

Gőzcséplőkészletek,

kézi és járgányos cséplők,

ugy mindennemü **mezőgazdasági gépek** a legjobb kivitelben, olcsó gyári árakon, előnyös fizetési feltételek mellett nagy választékban raktáron kaphatók: 3628 3—10

Hirschfeld Károlynál **HOFHERR** és **SCHRANTZ** gépgyárának erdélyrészi vezérképviselőjénél **KOLOZSVART**, Széchenyitér 1. szám.

Képes árjegyzékek és részletes leirások kivánatra ingyen és bérmentve.

Levél és sürgönyczim HIRSCHFELD KÁROLY KOLOZSVÁRT. Telefon 188.

AGRÁR

takarékpénztár r. társ.

Maros-Vásárhely

(teljesen befizetett részvénytőke: **egy millió korona**).

Fiókintézetek: **Nyárádszeredában és Maros-Ludason.**

Jelzálogkölcsönöket nyujt 300 koronától kezdődőleg félévi tőketörlesztést és kamatot magába foglaló részletfizetések ellenében **földbirtokra és nagyobb vidéki városokban levő házakra a becsérték feléig;**

10-től 65 évig terjedő időre 4½% **alapkamattal. Magasabb** kamatu előző kölcsönök convertáltatnak. Minden kölcsön **a leggyorsabban: rendesen két hét alatt készpénzben folyósittatik.**

Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedő **bel- és külföldi váltókat** és **utalványokat a legolcsóbb** kamatláb mellett.

Elfogad betéteket könyvecskére vagy folyószámlára és azokat **felmondás nélkül fizeti vissza.**

Előleget ad értékpapirokra és betárolt **terményekre** is.

Folyószámlai hitelt nyujt betáblázásra és más elfogadható biztositékra.

Vásárol és elad értékpapirokat, külföldi pénzeket; bevált szelvényeket és kisorsolt értékpapirokat; teljesit tőzsdei megbizásokat és átutalásokat; kiállit utalványokat és hitelleveket a bel- és külföldre,

Az intézet képviseli továbbá a legrégibb és legnagyobb biztositó intézet: a **Trieszti Általános Biztositó Társaságot (Assecurazioni Generali)** és eszközöl **tüz-, üveg- és végkár-, betörés elleni,** továbbá **élet- és baleset biztositásokat a legolcsóbb dij mellett.**

3271 24/*

Szöllő-ojtványok!

Amerikai alanyba ojtott

100.000-nél több

szakványminőségü, gyökeres fás ojtványok, legkiválóbb **csemege** és **borfajokból,** teljesen **fajtiszta, tökéletesen forrott, dús gyökérzetü példányok**

mérsékelt árakon,

őszi vagy tavaszi szállitásra megrendelhetők:

Grosz és Roner, Teke

Kolozsmegye, szőlőtelep tulajdonosoknál.

3639 3—6

Kiváló szerencse Török-nél!

Felülmulhatlanul

kedvez főárudánknak a szerencse! Rövid idő alatt 17 millió korona nyereménynél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket!

Ajánljuk ennélfogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő **magy. kir. szab. 15. osztálysorsjátékban ujból**

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget, 3599 3—8

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1,000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeremény **400.000**, 1 à **200.000**, 2 à **100.000**, 1 à **90.000**, 2 à **80.000**, 1 à **70.000** 2 à **60.000**, 1 à **50.000**, 1 à **40.000**, 5 à **30.000**, 3 à **25.000**, 8 à **20.000**, 8 à **15.000**, 36 à **10.000** korona és még sok egyéb; összesen **55.000 nyeremény és jutalom 14,459.000 korona összegben.**

Hivatalos tervezet dijtalanul.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerü árai:

⅛ eredeti sorsjegy frt —.75 vagy kor. 1.50; ¼ eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.—
½ „ „ „ 3.— „ „ 6.—; 1/1 „ „ „ 6.— „ „ 12.—

A sorsjegyeket **utánvéttel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük.

Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 6-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46/a.** I. fiók: **Váczi-körut 4/a.**
II. fiók: **Muzeum-körut 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körut 54/a.**

Rendelőlevél levágandó! **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** Bankháza, Budapest.

Kérek részemre .... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ...... K. összegben { utánvételezni kérem / postautalványnyal küldöm / melléklem bankjegyekben (bélyegekben). } **A nem tetsző törlendő!**

Pontos cim ....

A hires és közkedveltségnek örvendő

K.-IMPERI

Répáti savanyuviz

mindig friss töltésben kapható minden füszerkereskedésben és vendéglőben.

Kizárólagos főraktár Kolozsvárt:

Veress Károly Dézma-utca 1. (Telefon 466.)

3239 281—360

Czim-táblákat

üvegre, vászonra és pléhre jutányos árakért készit:

Bellváry Mihály

czégfestő — Kolozsvárt,

Kossuth Lajos-utcza 7-ik sz. alatt.

3590 6—*

PLOMBUS Co. New-York 104 E 1 6 Str.

PLOMBUS!

250,000 hálairat 1 év alatt!

Nincs többé fogfájás! odvas fog! bűzös száj!

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kinos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„PLOMBUS“-szal mindenki maga plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerü módon

odvas fogait!

„Plombus“ ne hiányozzék egy háznál sem! az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja: a nyugalom. A fog-fájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhivjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, **mely az amerikai élelmesség netovábbja!!!** Ára egy adagnak, mely 5—6 odvas fogakra elegendő, használati utasitással **2 korona.** 2 korona 10 fillér előzetes beküldése után bérmentve bárhová. — Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselettől, melynek czime:

„Plombus“ szétküldés, **Pásztó, Heves-m.**

3558 21—35

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca